

Харта на Европейските Зелени

Водещи принципи на Европейската Зелена партия

Приета на II-ия Конгрес на Европейската Зелена Партия

Женева, 13-14 октомври 2006

Кои сме ние

Европейските Зелени гордо стоят зад устойчивото развитие на човечеството на планетата Земя, развитие, зачитащо човешките права и изградено върху ценностите на екологичната отговорност, свободата, справедливостта, разнообразието и ненасилието.

Зелените политически движения възникнаха в Европа когато континентът беше разделен от Студената война и в периода на енергийната криза от средата на 70-те. По това време стана ясно, че моделът на икономическо развитие е неустойчив и поставя планетата и нейните жители пред тежки екологични, социални и икономически опасности. Съществуващите политически партии бяха неспособни да се справят с това предизвикателство.

Ние водим началото си от много социални движения: еколози и анти-ядрени активисти, загрижени за нарастващите поражения върху нашата планета; активисти за мир и ненасилие, предлагащи алтернативни начини за решаване на конфликти; феминисти борещи се за истинско равенство между жените и мъжете; движения за свободи и човешки права, борещи се срещу диктаторските и авторитарни режими; движения за солидарност с третия свят, подкрепящи края на колонизацията и по-икономически балансирани отношения между Севера и Юга; активисти водещи кампании срещу бедността и за социална справедливост в рамките на собствените ни общности.

Европейските Зелени от тези социални движения се събраха, за да формират наше собствено политическо семейство. Ние сме за свободна, демократична и социална Европа в един мирен, справедлив и екологично устойчив свят. Ние защитаваме ценности като справедливост, човешки и граждански права, солидарност, устойчивост и правото на всеки индивид да управлява собствения си живот без страх.

От самото начало, Зелените се придържат към максимата да мислят глобално и да действат локално. За да се развие сътрудничеството на европейско ниво, през 1984 г. беше създаден

координационен орган, който през 1993г. беше трансформиран в Европейска федерация на зелените партии. През 2004г., подчертавайки необходимостта от по-дълбоко сътрудничество, Федерацията беше трансформирана отново в Европейска зелена партия. Европейските Зелени са част от едно процъфтяващо глобално зелено движение.

Водещи принципи

Водещите принципи, които осигуряват рамката на политическите действия на партиите членки на Европейската зелена партия могат да бъдат определени както следва:

Отговорност към околната среда

Поемането на отговорност за нашата биосфера е централен принцип на зелените ценности. Обществото зависи от екологичните ресурси и здравето и издръжливостта на планетата и ние носим първостепенна отговорност към бъдещите поколения да съхраним това наследство.

Силно подкрепяме необходимостта да живеем в рамките на нашите екологични богатства. Ние трябва да поддържаме биологичното разнообразие и да се борим срещу глобалното затопляне чрез устойчиво използване на възобновяеми ресурси и грижовно стопанисване на невъзобновяемите. Отговорното използване на биоразнообразието е от съществена важност за посрещане нуждите от храна, здравните и други нужди на нарастващото население на Земята. Без да става дума за полза, Зелените вярват, че всеки един от многообразните видове на живот на нашата планета има истинска стойност и красота и заслужава да бъде защитен.

Нашият европейски модел на производство, консумация и търговия допринася за продължаващата бедност на по-голяма част от жителите на Земята и причинява разрушаване на околната среда и климатична нестабилност. Индустриализираните и индустриализиращите се страни повече не могат да отлагат действията, необходими за да се отговори на тези предизвикателства. Ако искаме да променим унищожителната експлоатация на нашия общ дом, спешната необходимост от промяна на тези модели неизбежно води задълбочен процес на регулиране.

Политическо предизвикателство за нас е задачата за реструктуриране на глобалните приоритети, така че икономическите и търговски политики да служат на социални и екологични цели, а не само на икономически показатели. Нашият отговор е устойчиво развитие, включващо екологични, социални и икономически цели за всеобщо благо. Устойчиво развитие може да бъде постигнато само чрез глобално сътрудничество за преодоляване на икономическите противоречия между развиващите се страни, ново появяващите се икономики и индустриализирания свят. Всеки гражданин на света има

равни права за справедливо разпределение на световните ресурси и носи общата отговорност да осигури на бъдещите поколения същите блага.

Зелените винаги търсят начин за прилагане на предпазния принцип. Ние няма да подкрепяме мерки, които представляват потенциална заплаха за човешкото здраве или доброто състояние на околната среда. Нито ще приемем забавяне на изпълнението на нови предпазни мерки само на основание, че научните изследвания не са достатъчни. Независимо от сферата – мир, енергия, храна и селско стопанство, хуманитарни науки, транспорт, технологии, медицина – решенията и действията трябва систематично да следват най-малко вредната алтернатива.

Особено що се отнася до ядрената енергия, Зелените са за Европа без ядрена енергетика, заради гражданските и военни заплахи, които тя поставя, заради бремето, с което тя натоварва бъдещите поколения и заради системата за безопасност, която тя изисква. Приоритетно за Зелените е разработването на децентрализирани и възобновяеми алтернативни източници на енергия.

Свобода чрез самоограничаване

- **Индивидуална автономия**

Ние Зелените вярваме, че всички човешки същества, независимо от техния пол, възраст, сексуална ориентация и принадлежност, етнически произход или физически проблеми, имат правото на собствен избор, на свободно изразяване и на собствен живот. Тази свобода не е само за материалната собственост, тя включва социалните, културни, интелектуални и духовни измерения на човешкия живот.

Тези неотменими права трябва да бъдат гарантирани чрез закон и преподавани в училищата като основи на нашите общества. Те трябва да се изпълняват чрез даване на власт на хората, чрез даване на възможност на всички жени и мъже да осигуряват препитание за тях и техните семейства и, където е необходимо, чрез социална и материална подкрепа, достатъчна за воденето на достоен живот и пълноценно място в обществото. Там, където тези права липсват, ние Зелените ще се борим за тях, предлагайки солидарност, образование, сътрудничество за развитие и защита от насилие, от потисничество и дискриминация.

- **Всеобхватна демокрация**

Нашата вяра в демокрацията се базира на взаимното признаване на всички индивиди като равни. За да се насърчат максимална ангажираност, политическите процеси и процесите на взимане на решения трябва да бъдат демократични, всеобщи, прозрачни и напълно достъпни по начин разбираем за обикновените граждани. Радикалните промени,

необходими за устойчивото развитие, изискват всички да поемат обща отговорност и справедлив дял от бремето. Избраните представители имат задължението да консултират и обстойно да информират избирателите си по време на целия процес на вземане на решение.

Ние винаги трябва да мислим глобално, дори когато действаме на местно ниво. За да осигурят максимално участие и полза за гражданите, органите отговорни за решенията трябва да бъдат прехвърлени на най-ниското ефективно ниво. И обратно, когато проблемът изисква действия на по-високо ниво, последствията за най-ниските нива трябва да бъдат взети под внимание, а различията – уважени. На интересите на малцинствата трябва се обърне адекватно внимание и да им се даде защита.

Ние сме ангажирани с укрепването на демокрацията в цяла Европа, на местно, регионално, национално и наднационално ниво. Искаме да укрепим демократичните задължения и отговорности на многонационалните институции.

Разширяващо се правосъдие

Зелените политики се базират на принципа за справедливост. Това изисква справедливо разпределение на стоките и съответно специално внимание към нуждите на най-слабите. Вниманието към слабите е особено важно на глобално ниво, където Европа има специфично задължение да стимулира икономическия растеж в развиващите се страни. Тъй като ние трябва да се обърнем към проблемите на променящия се свят, нашето разбиране за справедливост е далеч над традиционните схващания за преразпределение. Зелените са за социална справедливост, за равенство на половете, за справедливост между поколенията и за справедливост на глобално ниво. Независимо от конфликтите, които възникват на практика между тях, тези форми на справедливост не трябва да се противопоставят един на друга.

- **Социалната справедливост** гарантира правото на всеки за достъп до жизненоважни социални ресурси, образование, работа и демократично участие. Справедливият достъп трябва да бъде защитаван от съществуващия социален дисбаланс и се нуждае от институционална закрила. Образованието е решаващ фактор при формирането на личния живот. Използването на трудовите ни умения ни дава възможността да създадем продукт от нашите способности и това играе важна роля за личността ни. Демократичното участие е основно изискване за това хората да са ангажирани в обществото и да подпомагат неговото сформирание.
- **Равенство на половете.** Справедливостта е и равенство между половете. Жените и мъжете трябва да имат еднаква власт в определянето на пътя за развитие на обществото. Нещо повече, те трябва да имат възможността да живеят свободно, без

насилие. Ние Зелените искаме да разработим институционална рамка, която да гарантира равенство на жените у дома, на работното място, в обществените институции и в други сфери на влияние. Искаме да подпомогнем хармонизирането на семейството и професионалния живот и на двата пола.

- **Справедливост между поколенията.** Мотото „Ние само сме взели на заем света от нашите деца” е по-приложимо днес от когато и да е било. Днес бъдещето на нашите деца е в опасност. Справедливостта между поколенията означава задължение на по-старите поколения да предадат нашето екологично, социално и културно наследство на по-младите по един отговорен начин. Това включва и задължение на по-младите поколения да се грижат за по-старите хора. Трябва да бъде гарантирано пълното участие на всички поколения в обществото.
- **Глобална справедливост.** Справедливост е и нашето мерило на глобално ниво. Тъй като глобалната икономика свързва хората и увеличава нашата взаимна зависимост, това морално задължение също става практическа неотложна необходимост. По целия свят устойчивото развитие и универсалните човешки права са в сърцевината на концепция ни за глобална справедливост. Те трябва да бъдат подкрепени от една независима институционална рамка за обща социална отговорност и търговия на взаимноизгодно сътрудничество .

Справедливостта изисква солидарност, анти-дискриминация и ангажираност на гражданите. Солидарността спомага за създаването на самоуверени индивиди – дава повече сили на гражданите, вместо да ги покровителства. Всички обществени органи трябва да работят съвместно с гражданите за създаването и защитата на институции, които да засилват солидарността. Поради тази причина ние също така искаме да се инвестира в мрежи и общности, които с насърчаване от страна на държавата, да извършват съвместна подкрепа.

Разнообразие, едно задължително условие

Богатството на цивилизациите, обществата и културите се е развило чрез разнообразяване. Ние Зелените сами по себе си сме резултат от сливането на множество социални движения и приемаме разнообразието като условие за успех, дори за оцеляване, в почти всяка сфера на човешката дейност. Разнообразието увеличава издръжливостта на организациите и групите при сблъсъка им с неочаквани промени. То е защита срещу нетърпимостта, екстремизма и тоталитаризма. То е необходим източник на вдъхновение и обновление.

Човешкото разнообразие има много измерения: полово, социално, културно, духовно, философско, религиозно, езиково, икономическо, етническо, сексуално, регионално. Те могат да се изразят чрез индивиди или чрез социални групи. Ние ценим това разнообразие.

То обаче никога не трябва да се използва като претекст за поставяне под въпрос на общоприетите права.

Там, където хората делят едно и също ограничено пространство, различията могат лесно да бъдат приемани като заплахи. Дори и в най-малката общност, силните имат склонност да се възползват от доминиращата си роля, докато слабите често се чувстват принудени да се приспособяват. Поради това опазването на разнообразието изисква признаване, взаимно разбиране и уважение и само понякога – от активна протекция.

Ненасилие

Ненасилието представлява ключов момент във философската основа на зелените теории и обуславя нашия подход към всички проблеми. Чрез сила не може да бъде наложено никакво дългосрочно решение на конфликт между индивиди, социални групи или държави. Основен зелен принцип е, че начините за постигане на дадена цел трябва да съответстват на самата цел. Следователно политическото търсене на справедливост и мир не може да бъдат постигнати чрез насилие.

Насилието не е само физическо. Човешките действия и глобалните икономически структури могат да лишат хората от техните човешки права и да изострят социалната несправедливост. Бедността е може би най-коварната форма на насилие. За да бъде премахната, ние поощряваме международни органи, които се стремят към икономическа справедливост и поставят препитанието и сигурността на хората на първо място, както и които налагат глобални правила за опазването на човешките права.

Що се отнася до въоръжените конфликти, ние сме убедени, че използването на оръжие или полицейска сила като отделна стратегия не е успешна в дългосрочен план. Зелените искат да видят по-малко военна намеса и налагането на концепция за гражданска външна политика и политика на сигурност. Това изисква разработването на мощни инструменти с цел предотвратяване на конфликти и за справяне с граждански сблъсъци.

Въпреки това, Зелените осъзнават, че международната общност може да прибегне до военните средства в краен случай. Когато има заплаха от масово насилие върху гражданите, използването на умиротворителни военни сили може да бъдат оправдано като „спирачка“. Когато превантивните мерки са се провалили, въоръжената сила може да се окаже необходима. Прибягването до военни средства трябва да бъде обект на правото на международния закон и да бъде законово само, ако са изпълнени следните условия:

- да има ясно определен мандат от Съвета за сигурност на ООН
- да има съгласие по отношение на първоначалната цел на интервенцията, за да се спаси и защити живота чрез превенция на насилието;

- да съществува политическа стратегия, която да определя как подобни военни намеси трябва да приключват и как мирни и стабилни условия да бъдат установени.

Да обобщим, Устойчиво развитие

Зелените осъзнават, че ценностите на екологичната отговорност, свободата, справедливостта, разнообразието и ненасилието могат – и до някъде са – споделени от други политически семейства. Това, което характеризира зелените е, че ние считаме тези ценности за взаимозависими и неразделими. Като цяло, тези ценности определят всичките ни действия, насочени към устойчиво социално, културно, екологично и икономическо развитие на обществата на планетата Земя. Ние ги прилагаме не само към нашата външна политика, но към нашето собствено политическо поведение както и към организациите на нашата собствена партия.

Европейците са пионерите на процеса на индустриализация, който е в основата на някои от най-големите глобални проблеми. Като граждани на един от най-богатите континенти на Земята, ние европейците носим огромна отговорност за преобръщането на разрушителните тенденции, причинени от този процес, и за поставяне началото на алтернатива и модел на устойчиво развитие. Обхватът на рисковите проблеми е такъв, че е извън силите за справяне на която и да е отделна държава. Затова ние се нуждаем от сътрудничество, в което цяла Европа – от Дъблин до Тбилиси, от Хелзинки до Лисабон, от Анкара до Рейкявик – ще може да участва.

Европейският Съюз може да улесни това сътрудничество, ако:

- остане отворен за по-нататъшно разширение
- се реконструира към истински демократична институция
- преориентира приоритетите си към екологичен и социален модел за развитие
- ако, под опеката на ООН, и със съдействието на други ценни институции като институцията за сигурност и сътрудничество в Европа, поеме глобалните си отговорности за мирен и устойчив свят.